

שיעור אנלוגיות

בכל פרק מילולי ישנן **שש שאלות** מסוג אנלוגיות, והן מופיעות בתחילת הפרק, **שאלות 1 עד 6**. יש להקדיש כ-30 שניות לכל שאלה, ובסך הכל סביב 3 דקות לכל שש אנלוגיות.

ההקדמה המופיעה לפני שש השאלות, נראית כך:

בכל שאלה יש זוג מילים מודגשות. מצאו את היחס בין המשמעויות של שתי המילים האלה, ובחרו מתוך התשובות המוצעות את זוג המילים שהיחס ביניהן הוא הדומה ביותר ליחס שמצאתם. **שימו לב:** יש חשיבות לסדר המילים בזוג.

ננסה לפשט את ההנחיה שקיבלנו:

1. בכל שאלת אנלוגיות יש זוג מילים מודגשות.
2. עלינו למצוא יחס בין **המשמעויות** של שתי המילים.
3. **המשימה:** לבחור תשובה שבה מופיע יחס דומה ליחס שמצאנו.
4. אנחנו מחפשים את היחס **הדומה ביותר**.
5. יש חשיבות לסדר המילים בזוג (כלומר מי מופיעה בימין ומי בשמאל).

מבחינה ויזואלית, כך נראית שאלה מסוג אנלוגיות (נפתור אותה בהמשך השיעור):

שטיפה : ניקוי -

- (1) הפגנה : מחאה
- (2) הרכבה : פירוק
- (3) ירידה : נמוך
- (4) מנוחה : שינה

אנו רואים כי בכל שאלה קיימים למעשה **חמישה צמדי מילים** - אחד בשאלה עצמה וארבעה בתשובות. אנו צריכים למצוא יחס בין שתי המילים המודגשות בשאלה עצמה, ולאחר מכן להשוות את היחס שמצאנו אל ארבע התשובות, ולבחור בתשובה שמקיימת את אותו היחס בדיוק, או בצורה **הדומה ביותר**.

המשמעות של האמור לעיל, היא כי "משימת העל" שלנו בפתרון אנלוגיות בבחינה, ולשם כך נעשה זאת פעמים רבות עד הבחינה, היא **לתרגל מציאת יחס בין משמעויות של מילים**, ולבנות משפטים המגדירים את היחס בין כל שתי מילים בצורה המדויקת ביותר שאנו יכולים. אגב, לעיתים יופיעו בשאלות אנלוגיות גם ביטויים או צירופי מילים, ועל כך נרחיב בהמשך.

ננסה כעת לתת לכם רקע לשוני/שפתי מתאים שיאפשר לכם להגדיר יחס בין מילים.

חלק א' - הבנת "חלקי הדיבר"

אל תיבהלו מצירוף המילים "חלקי הדיבר" שאולי זכור לכם מבחינת הבגרות בלשון. לא נתעמק בנושא זה מעבר לרמה הדרושה על מנת להצליח בשאלות אנלוגיות בבחינה הפסיכומטרית.

חלקי הדיבר הם למעשה קטגוריות בלקסיקון השפה, כך שכל מילה בשפה משתייכת לקטגוריה מסוימת. הבנת הקטגוריות השונות ותפקידן בשפה, **מקלה עלינו בבניית משפטים המגדירים את היחס בין מילים.**

להלן חלוקת הקטגוריות הבסיסית בשפה העברית:

1. שם עצם

שם עצם מתייחס ל"יישות" כלשהי. אותה "ישות" יכולה להיות אדם, בעל חיים, חפץ כלשהו, ואפילו ערך מופשט כגון "חיבה".

דוגמאות לשמות עצם: סבתא (אדם), סוס (בעל חיים), סבוגיה (חפץ), שמחה (ערך מופשט).

ננסה, במילים פשוטות, להגדיר שם עצם, כאילו היינו כעת עורכי מילון כלשהו, ואנו רוצים להסביר למי שלא מכיר את המילה, מה משמעותה. אל תדאגו, נעשה זאת במילים פשוטות ולפי הידוע לכם:

- **סבתא** היא **אמא** של **אמא** או **אבא**, בן זוגה הוא **סבא**, ויש לה **נכד** או **נכדה** או **נכדים**.
- **סוס** הוא **בעל חיים** עם **ארבע רגליים**, הקול שהוא משמיע נקרא **צהלה**, בנו הוא **הסייח**.
- **סבוגיה** היא כלי **שבתוכו** מחזיקים **סבון**, המשמש ל**ניקוי הגוף** או לניקוי כלים.
- **שמחה** היא צורת ביטוי של **אושר**, **מצב רוח** טוב, הרגשה **חיובית** כמו למשל **רינה** או **דיצה**.

המילים שהדגשנו, כולן, יכולות להופיע יחד עם המילה שהגדרנו באנלוגיה שתקבלו בבחינה. כפי שבדודאי הבנתם, המטרה של הגדרת המילה הנתונה, היא לאפשר לנו לייצר משפטים אשר יגדירו את היחס בינה לבין המילה שתופיע לצידה באנלוגיה.

2. שם פועל

את שם הפועל ניתן לזהות על ידי האות "ל" בתחילתו, והעובדה שאין לו **נטיית זמן כלשהי**. **דוגמאות לשמות פועל:** למצוא, לחלות, להסביר, להתקדם.

כפי שעשינו לעיל, ננסה גם כעת להגדיר במילים פשוטות את שמות הפועל הללו:

- **למצוא** זה **לאתר** דבר מה שאבד או שהמיקום שלו לא היה ידוע, לאחר שביצענו **חיפוש**.
- **לחלות** זה להיות נתון במצב של **מחלה**, **להרגיש** לא טוב, כאשר ה**בריאות** לקויה.
- **להסביר** זה **להבהיר**, פעולה שמטרתה שמישהו אחר יגיע לכדי ה**בנה** של דבר מה.
- **להתקדם** היא פעולה שמטרתה **לנוע קדימה**, לנוע **לפנים**.

גם בדוגמה זו (ובדוגמאות הבאות של חלקי הדיבר), המילים המודגשות הן דוגמאות למילים שיכולות להופיע, בהטיות שונות שלהן, בתור בנות הזוג של המילה אותה הגדרנו. כמובן שיכולות להיות גם מילים נוספות שלא כתבנו לעיל או שאינן מודגשות בדוגמאות לעיל.

3. שם פעולה

שם פעולה מגדיר את הפעולה המבוצעת, לדוגמה: **דגירה**. ננסה, במילים פשוטות, לכתוב הגדרה למילה דגירה. כפי שתראו מיד, הגדרה זו יכולה לשמש אותנו במגוון דרכים כמשפט המגדיר את היחס בין המילה דגירה לבין מילים אחרות הקשורות אליה.

דגירה היא פעולה שמבצעת **ציפור** (תרנגולת או כל עוף אחר) במהלכה **יושבת** הציפור על **הביצה** או **הביצים**, במטרה **לחמם** אותן עד רגע **בקיעת האפרוח** מהביצה.

המילים שהדגשנו, כולן, יכולות להופיע יחד עם המילה **דגירה** באנלוגיה שתקבלו בבחינה.

4. פועל

את הפועל ניתן לזהות, לרוב, לפי העובדה שיש לו הטית זמן כלשהי (בניגוד לשם הפועל). בדרך כלל ניתן לזהות בפועל (1) את הפעולה, (2) מי מבצע את הפעולה, (3) מתי זמן הביצוע שלה.

דוגמאות לפעלים: התפתה, אילתר, זממנו, התכתבו.

שימו לב: אין צורך לדעת בבחינה את שמות הבניינים השונים כגון **התפעל, הפעיל, הופעל וכדומה**.

הבה נגדיר יחדיו במילים חופשיות את הפעלים שבדוגמה:

- **התפתה** הוא מי **שנמשך** או **התגרה** לעשות דבר מה, אפילו **נכנע לתשוקתו**, ואולי **שודל** לעשות זאת על ידי מישהו אחר.
- **אילתר** הוא מי **שהכין** דבר מה ללא **תכנון** מוקדם, ללא **תכנית**, ללא **הכנה** מראש.
- **זממנו** זה **תכננו** יחדיו לעשות דבר מה **רע**, בעל גוון שלילי, **בכוונה** לעשות רע, לאחר.
- **התכתבו** זה **שלחו מכתבים** אחד לשני, ניהלו דו שיח **בכתב**.

5. תואר הפועל

תואר הפועל נועד לציין דבר מה בנוגע לפועל שמופיע לפניו או אחריו, כגון:

- **הכמות**, אם יש כזו, שהופיעה עם הפועל: **כמה?**
 - תשובות אפשריות: קצת, הרבה, כפליים
- דוגמה: **קצת** זה במידה **מועטה**, **מעט**, **מצומצם**, **זל**, בכמות **קטנה**, **זעום**.
- **המקום** בו התבצע הפועל: **איפה? היכן?**
 - תשובות אפשריות: שם, כאן, מאחורי משהו, ליד משהו
- **הזמן** בו התרחש הפועל: **מתי?**
 - תשובות אפשריות: שלשום, בשנה שעברה (אשתקד), אתמול בלילה (אמש)
- **האופן** בו התבצעה הפעולה: **כיצד? איך?**
 - תשובות אפשריות: ללא הרף, בזריזות, בחיפזון
- **הסיבה** או התכלית לביצוע הפועל: **למה? בשביל מה? מדוע?**
 - תשובות אפשריות: כדי, על מנת

ישנם עוד סוגי תארים, אך הם הרבה פחות נפוצים, והסבירות שיבואו לידי ביטוי באנלוגיות נמוכה יותר.

חלק ב' - תרגול הגדרת מילים

הערה: המשימה הבאה קשה יותר מהמשימה שתעמדו מולה בזמן פתרון אנלוגיות בבחינה. כפי שתראו בהמשך, כאשר אתם אמורים להגדיר מילה בעזרת מילה נוספת הצמודה לה, המשימה פחות מורכבת.

הגדירו את שמות העצם הבאים:

- מעקה: _____
- אצבעון: _____
- מסחטה: _____
- עוגן: _____
- מלצר: _____

הגדירו את שמות הפועל הבאים:

- לשפר: _____
- לקבע: _____
- לבצור: _____
- לקושש: _____
- להלאים: _____

הגדירו את שמות הפעולה הבאים:

- גניבה: _____
- רחיצה: _____
- בגידה: _____
- כרייה: _____
- פלייה: _____

הגדירו את הפעלים הבאים:

- התעודד: _____
- עישב: _____
- השתיק: _____
- סיכל: _____
- התיש: _____

הגדירו את התארים הבאים:

- _____ שלשום:
- _____ כפליים:
- _____ כהרף עין:
- _____ בחופזה:
- _____ לסירוגין:

הגדירו את הביטויים הבאים:

- _____ מובן מאליו:
- _____ עמד מנגד:
- _____ חירף את נפשו:
- _____ תהה על קנקנו:
- _____ שלט ברוחו:

הגדרת שמות עצם - פתרונות:

- מעקה: דבר מה אשר נועד למנוע נפילה.
- אצבעון: כיסוי לאצבע אשר נועד למנוע פציעה בשעת תפירה.
- מסחטה: כלי שבאמצעותו ניתן להפיק מיץ מפירות וירקות.
- עוגן: אמצעי שמטילים מכלי שיט ואשר נועד למנוע ממנו לזוז.
- מלצר: מי שעבודתו היא הגשת מזון ומשקאות.

הגדרת שמות הפועל - פתרונות:

- לשפר: להביא לכך שדבר מה יהיה טוב יותר משהיה קודם.
- לקבע: לייצב דבר מה במקומו כך שלא יזוז.
- לבצור: לבצע קטיף של ענבים.
- לקושש: ללקט או לאסוף עצים, בעיקר למדורה.
- להלאים: להעביר דבר מה מבעלות פרטית לבעלות המדינה, הלאום.

הגדרת שמות פעולה - פתרונות:

- גניבה: לקיחה של דבר מה ללא רשות וידיעה של בעליו.
- רחיצה: ניקוי באמצעות מים ולרוב גם באמצעות סבון.
- בגידה: הפרת אמון.
- כרייה: חפירה והוצאה של מחצבים מהאדמה, מהמכרה.
- פלייה: חיפוש והוצאה של כינים משיער או פרווה.

הגדרת פעלים - פתרונות:

- התעודד: מי שמצב רוחו השתפר.
- עישב: מי שהוציא או תלש עשבים מהאדמה.
- השתיק: מי שגרם לאחר לשתוק.
- סיכל: מי שהכשיל או מנע הוצאה לפועל של דבר מה.
- התיש: מי שהביא אחר לידי תשישות, עייפות או חולשה.

הגדרת תארים - פתרונות:

- שלשום: היום שהיה לפני אתמול.
- כפלים: פי שניים, פעמיים.
- כהרף עין: לפרק זמן מזערי, מהר מאוד.
- בחופזה: נעשה במהירות ולא ביסודיות, בחיפזון.
- לסירוגין: באופן לא רצוף.

הגדרת ביטויים - פתרונות:

- מובן מאליו: דבר מה אשר אין לגביו ספק, ואין צורך להסבירו.
- עמד מנגד: לא התערב.
- חירף את נפשו: סיכן את עצמו למען מטרה מסוימת.
- תהה על קנקנו: בדק ובחן מישהו כדי להכירו טוב יותר.
- שלט ברוחו: מי שהתאפק.

שימו לב: ההגדרות לעיל הינן הצעה בלבד, ובהחלט ייתכנו אפשרויות מתאימות נוספות להגדרת המילים בצורה נכונה.

חלק ג' - הגדרת יחסים בין משמעויות של זוג מילים נתונות

לאחר שלמדנו ותרגלנו הגדרת מילים, נעבור להגדרת היחסים בין משמעויות של זוג מילים נתונות. כתבו את המשפט שלדעתכם מגדיר בצורה הטובה ביותר את היחס בין המילים.

_____	1. שכיח : נפוץ -
_____	2. ניחוח : צחנה -
_____	3. אדווה : גל -
_____	4. דממה : שקט -
_____	5. מזוודה : מכולה -
_____	6. שרלטן : מומחה -
_____	7. סגלגל : ביצה -
_____	8. לחבץ : חלב -
_____	9. לבצור : יקב -
_____	10. לרדות : דבורה -
_____	11. לכתר : מוקף -
_____	12. שק שינה : מיטה -
_____	13. חריץ גבינה : גבינה -
_____	14. נווה מדבר : צחיחות -
_____	15. מסיק : בית בד -

פתרונות מוצעים לתרגיל הגדרת היחסים בין משמעויות של זוג מילים נתונות:

שכיח ונפוץ הן מילים נרדפות.	1. שכיח : נפוץ -
ניחוח הוא ריח טוב, בעוד שצחנה היא ריח רע.	2. ניחוח : צחנה -
אדווה היא גל קטן.	3. אדווה : גל -
דממה היא שקט מוחלט.	4. דממה : שקט -
שתייהן משמשות לאחסון, אבל מזוודה קטנה בהרבה ממכולה.	5. מזוודה : מכולה -
שרלטן הוא מי שמעמיד פני מומחה.	6. שרלטן : מומחה -
סגלגל מתאר את צורתה של הביצה.	7. סגלגל : ביצה -
לחבץ זה להכין חמאה מחלב.	8. לחבץ : חלב -
לבצור זה לקטוף ענבים, מהם יעשו יין ביקב.	9. לבצור : יקב -
הדבורה מייצרת דבש, שאותו ניתן לרדות (להוציא) מהכוורת.	10. לרדות : דבורה -
לכתר זה להפוך דבר מה למוקף.	11. לכתר : מוקף -
שק שינה משמש לשינה מחוץ לבית ומיטה משמשת לשינה בבית.	12. שק שינה : מיטה -
חריץ גבינה הוא חתיכה של גבינה.	13. חריץ גבינה : גבינה -
בנווה מדבר אין צחיחות, אך מסביבו - במדבר - יש צחיחות.	14. נווה מדבר : צחיחות -
בבית בד מפיקים שמן ממה שנקטף במסיק (זיתים).	15. מסיק : בית בד -

חלק ד' - פתרון שאלות אנלוגיות מלאות

לאחר שלמדנו על חלקי הדיבר השונים ומה תפקידם בשפה העברית, ולאחר שתרגלנו הן הגדרת מילים בודדות והן הגדרת קשרים בין זוגות מילים, נוכל לעבור לפתרון שאלות מלאות.

נסכם מה אנחנו יודעים עד כה:

1. בשלב הראשון, המשימה היא: **הבנת משמעות המילים או הביטויים המופיעים בשאלה עצמה.**
2. בשלב השני, המשימה היא: **ניסוח הקשר בין המילים המודגשות בשאלה עצמה.** שימו לב - היחס צריך להיות מילולי-מילוני, ולא יחס אסוציאטיבי. הדרך הטובה ביותר לעשות זאת, היא להגדיר את אחת המילים בעזרת המילה האחרת, כאילו אנו כותבים עבורה הגדרה מילונית ומחייבים אותנו לעשות שימוש במילה האחרת.
3. בשלב השלישי, המשימה היא: **בחירת התשובה המתאימה ביותר.**

נתחיל בפתרון אנלוגיות המורכבות ברובן משמות עצם.

מעלית : קומה -

- (1) רכבת : מסילה
- (2) סימניה : ספר
- (3) מעבורת : גדה
- (4) מגף : שלולית

פתרון:

מעלית יכולה להעביר מישהו מקומה אחת לקומה אחרת.

תשובה (1): **רכבת** היא כלי תחבורה הנע על גבי **מסילה**. התשובה נפסלת.

תשובה (2): **סימניה** היא אביזר שבאמצעותו אנו מסמנים מקום מסוים בתוך **ספר**. התשובה נפסלת.

תשובה (3): **מעבורת** יכולה להעביר מישהו **מגדה** אחת ל**גדה** אחרת. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4): **מגף** יכול לעזור לנו ללכת בתוך **שלולית** מבלי להירטב. התשובה נפסלת.

התשובה הנכונה היא (3).

שאלה נוספת

מושכות : סוס -

- (1) דיו : עט
- (2) הגה : מכונית
- (3) זר : פרח
- (4) תריס : אור

פתרון:

מושכות מאפשרות לנו לכוון את הסוס.

- תשובה (1): דיו הוא נוזל המצוי בתוך עט המשמש לכתיבה. התשובה נפסלת.
 - תשובה (2): הגה מאפשר לנו לכוון את המכונית. זו התשובה הנכונה.
 - תשובה (3): זר הוא צרור של פרחים. התשובה נפסלת.
 - תשובה (4): תריס משמש להצללה או חסימה של אור. התשובה נפסלת.
- התשובה הנכונה היא (2).

שאלה נוספת

שובר גלים : גלים -

- (1) מחסום : כבישים
- (2) נקודה : משפטים
- (3) שוטר : קנסות
- (4) מסננת : מוצקים

פתרון:

שובר גלים תפקידו למנוע מעבר של גלים.

- תשובה (1): מחסום יכול למנוע מעבר בין כבישים. התשובה נפסלת.
 - תשובה (2): נקודה משמשת להפרדה בין משפטים. התשובה נפסלת.
 - תשובה (3): שוטר תפקידו לאכוף את החוק ולשם כך באפשרותו לתת קנסות. התשובה נפסלת.
 - תשובה (4): מסננת תפקידה למנוע מעבר של מוצקים. זו התשובה הנכונה.
- התשובה הנכונה היא (4).

קשרים "עקיפים" / "מתווכים"

לעיתים הקשר בין שתי המילים בזוג לא יהיה ישיר ועל מנת לנסח אותו נידרש ל"מתווך" – מילה נוספת שתסייע ליצור את הקשר בין המילים. שאלות אלה אמנם קשות יותר אבל גם נדירות יחסית.

שאלה לדוגמה

תסריטאי : במאי -

- (1) שוטר : נהג
- (2) אורג : חייט
- (3) נפח : מסגר
- (4) פרקליט : שופט

פתרון:

תסריטאי הוא מי שעוסק בכתיבת תסריטים, וה**במאי** עובד עם התסריטים.
 תשובה (1): **שוטר** הוא מי שתפקידו לאכוף את הפעולות הלא חוקיות שעושה **נהג**. התשובה נפסלת.
 תשובה (2): **אורג** הוא מי שעוסק בהכנת אריגים, וה**חייט** עובד עם האריגים. זו התשובה הנכונה.
 תשובה (3): **נפח ומסגר** שניהם אנשי מקצוע שמעבדים ברזל (נפח הוא אומן ברזל). התשובה נפסלת.
 תשובה (4): **פרקליט** הוא מי שמייצג את הלקוח שלו בפני **שופט**. התשובה נפסלת.
התשובה הנכונה היא (2).

חלק ה' - אנלוגיות עם פעלים ופעולות

אנלוגיות רבות עוסקות בפעלים ובפעולות, במגוון בניינים והטיות. לפיכך, אם זיהיתם פועל או פעולה בשאלה, חשוב לוודא שהבנתם את הדגשים הבאים:

- מה משמעות הפעולה המתבצעת?
- מה מטרת הפעולה המתבצעת?
- מי מבצע את הפעולה (האם הפועל פעיל - אקטיבי או סביל - פאסיבי)?
- על מי מבוצעת הפעולה (האם מבצע הפעולה עושה אותה על עצמו או על מישהו אחר)?
- מה תוצאת הפעולה?
- מתי בוצעה הפעולה ומתי תתרחש תוצאתה?

האנלוגיות הבאות שנפתור מכילות שמות פעולה.**בריאח : נעילה -**

- (1) לחם : אפייה
- (2) חבל : קפיצה
- (3) פח : לכידה
- (4) עץ : נטיעה

פתרון:**נעילה** מתבצעת בעזרת **בריאח** (מנעול).

- תשובה (1): **אפייה** היא הכנת **לחם**. התשובה נפסלת.
 - תשובה (2): **קפיצה** יכולה להתבצע מעל **חבל** (שימו לב, היא לא מתבצעת בעזרת חבל!). התשובה נפסלת.
 - תשובה (3): **לכידה** מתבצעת בעזרת **פח** (מלכודת). זו התשובה הנכונה.
 - תשובה (4): **נטיעה** היא שתילה של **עץ** באדמה. התשובה נפסלת.
- התשובה הנכונה היא (3).**

שאלה נוספת**שטיפה : ניקוי -**

- (1) הפגנה : מחאה
- (2) הרכבה : פירוק
- (3) ירידה : עליה
- (4) מנוחה : שינה

פתרון:המטרה של פעולת **השטיפה** היא לבצע **ניקוי** של דבר מה.

- תשובה (1): **הפגנה** מטרתה להביע/לבצע **מחאה**. זו התשובה הנכונה.
 - תשובה (2): **הרכבה** היא ההפך מ**פירוק**. התשובה נפסלת.
 - תשובה (3): **ירידה ועליה** הן מילים בעלות משמעות הפוכה. התשובה נפסלת.
 - תשובה (4): **מנוחה** מתבצעת באמצעות **שינה**. שימו לב כי אם סדר המילים בזוג זה היה הפוך, ייתכן שתשובה זו הייתה מתאימה. התשובה נפסלת.
- התשובה הנכונה היא (1).**

האנלוגיות הבאות שנפתור מכילות שמות פועל.**בנאי : לגור -**

- (1) חשמלאי : להדליק
- (2) מהנדס : לתכנן
- (3) צורף : לענוד
- (4) חוקר : לפתור

פתרון:

- בנאי** מייצר דבר מה (בית) שמישהו אחר יכול **לגור** בו.
תשובה (1): **חשמלאי** הוא מי שיכול לתקן את מה שאפשר **להדליק**. התשובה נפסלת.
תשובה (2): עבודתו של **המהנדס** היא **לתכנן** דבר מה. התשובה נפסלת.
תשובה (3): **צורף** מייצר דבר מה (תכשיט) שמישהו אחר יכול **לענוד** אותו. זו התשובה הנכונה.
תשובה (4): **חוקר** הוא מי שמנסה **לפתור** תעלומה. התשובה נפסלת.
התשובה הנכונה היא (3).

שאלה נוספת**לתקוף : לשסות -**

- (1) לזרוק : להשליך
- (2) לשתוק : להסות
- (3) לשבח : להתפאר
- (4) להונות : לרמות

פתרון:

- לשסות** זה לגרום למישהו אחר **לתקוף**.
תשובה (1): **להשליך ולזרוק** הן מילים דומות/נרדפות. התשובה נפסלת.
תשובה (2): **להסות** זה לגרום למישהו אחר **לשתוק**. זו התשובה הנכונה.
תשובה (3): **להתפאר** זה **לשבח** את עצמך. התשובה נפסלת.
תשובה (4): **לרמות ולהונות** הן מילים דומות/נרדפות. התשובה נפסלת.
התשובה הנכונה היא (2).

שאלה נוספת

להתכסות : לכסות -

- (1) להתנשף : לנשוף
- (2) להשבית : לשבות
- (3) להתלבש : ללבוש
- (4) להתרחץ : לרחוץ

פתרון:

להתכסות זה לכסות את עצמך.

- תשובה (1): להתנשף זה לנשוף בכבדות. התשובה נפסלת.
 - תשובה (2): להשבית פירושו לגרום למישהו או למשהו לשבות. התשובה נפסלת.
 - תשובה (3): להתלבש זה ללבוש בגדים. התשובה נפסלת.
 - תשובה (4): להתרחץ זה לרחוץ את עצמך. זו התשובה הנכונה.
- התשובה הנכונה היא (4).

האנלוגיות הבאות שנפתור מכילות פעלים.

שָׁבַר : שָׁלַם -

- (1) שכח : זיכרון
- (2) שִׁיעַר : מדויק
- (3) הסתיר : גלוי
- (4) שפט : זכאי

פתרון:

שָׁבַר משמעותו גרם למשהו להיות לא שָׁלַם. (הערה: מילים ינוקדו כאשר ישנה אפשרות להגות אותן ביותר מדרך אחת).

- תשובה (1): שכח הוא מי שדבר מה אינו נמצא עוד בזיכרון שלו. התשובה נפסלת.
 - תשובה (2): שיער הוא מי שלא ידע דבר מה במדויק. התשובה נפסלת.
 - תשובה (3): הסתיר משמעותו גרם למשהו להיות לא גלוי. זו התשובה הנכונה.
 - תשובה (4): שפט הוא מי שהכריע האם אדם הוא זכאי או אשם. התשובה נפסלת.
- התשובה הנכונה היא (3).

שאלה נוספת

משה : מים -

(1) רדה : כוורת

(2) פלה : כינה

(3) בִּית : חיה

(4) תעה : דרך

פתרון:

משה הוא מי שהוציא דבר מה מה**מים**.

תשובה (1): **רדה** הוא מי שהוציא דבר מה (דבש) מה**כוורת**. זו התשובה הנכונה.

תשובה (2): **פלה** הוא מי שהוציא **כינה**. התשובה נפסלת.

תשובה (3): **בִּית** הוא מי ששינה את טבעה של **חיה**. התשובה נפסלת.

תשובה (4): **תעה** הוא מי שאיבד את ה**דרך**. התשובה נפסלת.

התשובה הנכונה היא (1).

עשרת הדיברות בפתרון אנלוגיות

1. יש לוודא כי ברורה לכם משמעותה של כל אחת מהמילים המופיעות בשאלה עצמה. לעיתים יופיעו מילים במשלב לשוני גבוה. לכן מומלץ להרחיב את אוצר המילים. אנלוגיות רבות עושות שימוש בפעלים ופעולות, ועל כן יש ללמוד על בוריו חלק זה במילון שלנו.
2. יש להגדיר במפורש את היחס בין המילים באמצעות בניית משפט המסביר את הקשר ביניהן. המשימה היא להגדיר את אחת המילים בעזרת המילה האחרת, משל היינו כותבים לה פירוש מילוני שבו חובה עלינו לעשות, בין היתר, שימוש במילה האחרת.
3. היחס צריך להיות מילולי-מילוני, ולא יחס אסוציאטיבי. לדוגמה, לצמד "מטרייה : גשם" נוכל לנסח את המשפט "מטרייה היא אמצעי המגן מפני הגשם", ולא להסתפק בלומר "כשיש גשם צריך מטרייה".
4. יש לשמור על הטיית המילים המקורית כפי שהיא מופיעה בשאלה עצמה! את "לגזום" לא נוכל לשנות ל"גזימה". אין להגדיר יחס בהטיית מילים שונה מזו המופיעה בשאלה או בתשובות, שכן הדבר עלול להוביל לבחירת תשובה שאינה נכונה.
5. יש להציב כל אחת מהתשובות במשפט שניסחנו כדי לבדוק האם היא מתאימה. גם כאשר מצאנו תשובה מתאימה, נמשיך לבדוק את כל התשובות, כיוון שעלינו למצוא את המתאימה ביותר.
6. יש חשיבות לסדר המילים בזוג. אם הגדרת את היחס עבור הזוג שבשאלה משמאל לימין, כך עליך לעבוד גם עם התשובות, ולהפך.
7. אין לבחור תשובה רק על סמך דמיון צורני, צלילי או תוכני לזוג המילים הנתונות בזוג.
8. כאשר יותר מתשובה אחת מתאימה, עלינו לנסות לחדד את הקשר שמצאנו, ולהיפך: אם הקשר שניסחנו אינו מתאים לאף תשובה, ייתכן שניסחנו קשר ספציפי מדי.
9. אם קשה לנו להגדיר את הקשר בין צמד המילים המודגשות, נוכל תמיד לנסות להגדיר קשר בכל אחת מהתשובות המוצעות, ולנסות להשוות את הקשר שמצאנו בתשובה, לקשר אפשרי מול הצמד המודגש בשאלה עצמה.
10. השאלות הן בדרגת קושי הולכת ועולה: שתיים פשוטות יחסית, שתיים ברמת קושי בינונית ושתיים קשות. אם במבחן עצמו עבר הזמן שהקצבתם לעצמכם לפתרון המקבץ, רצוי לנחש את השאלה האחרונה ולעבור לשאלה הראשונה בנושא הבא. אם יישאר זמן בסוף הפרק, תמיד תוכלו לחזור אליה ולנסות לפתור אותה.

בהצלחה!